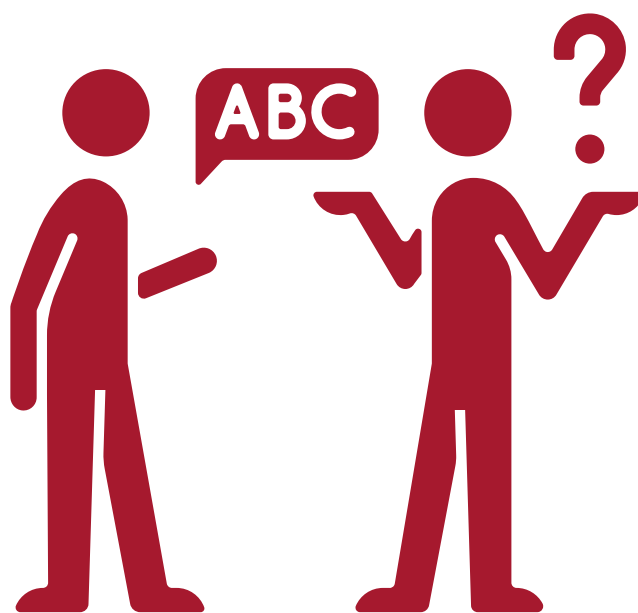

Mindre frafald blandt social-og sundhedselever med dansk som andetsprog

Inspirationskatalog
om sprogmentorforløb

Indhold

Hvad er et sprogmentorforløb?	3
Oplæringsperioden er både en faglig, sproglig og kulturel uddannelse	4
Erfaringer fra andre kommuner: Sprogmentorforløb mindsker frafaldet	6
Udvikling i det samlede frafald i SOSU-uddannelserne i Gentofte Kommune	7
Elementerne i et sprogmentorforløb	8
Eksempel på sprogmentorforløb i første oplæringsperiode	9
Læringssyn: Styrkelse af elevernes mestringsforventninger	10
Oplæringsperioden er et knudepunkt for sprogudviklingen	12
Politisk opbakning til sprogstøtteordninger	13
Priseksempel	15
Yderligere oplysninger	15
Kildehenvisninger	16

Hvad er et sprogmentorforløb?

Sprogmentorforløbene tilbyder undervisning i sprog og kultur med udgangspunkt i de praksisnære udfordringer, eleverne møder i oplæringen.

Det sker gennem en kombination af observation i praksis, refleksion og gruppebaseret læring i faglige fællesskaber.

Målet er at give social- og sundhedselever med dansk som andetsprog mulighed for at opbygge det faglige sprog og de handlekompetencer, der er nødvendige i mødet med praksis.

Det gælder kommunikationen med borgere og beboere såvel som kollegaer.

Oplæringsperioden er både en faglig, sproglig og kulturel uddannelse

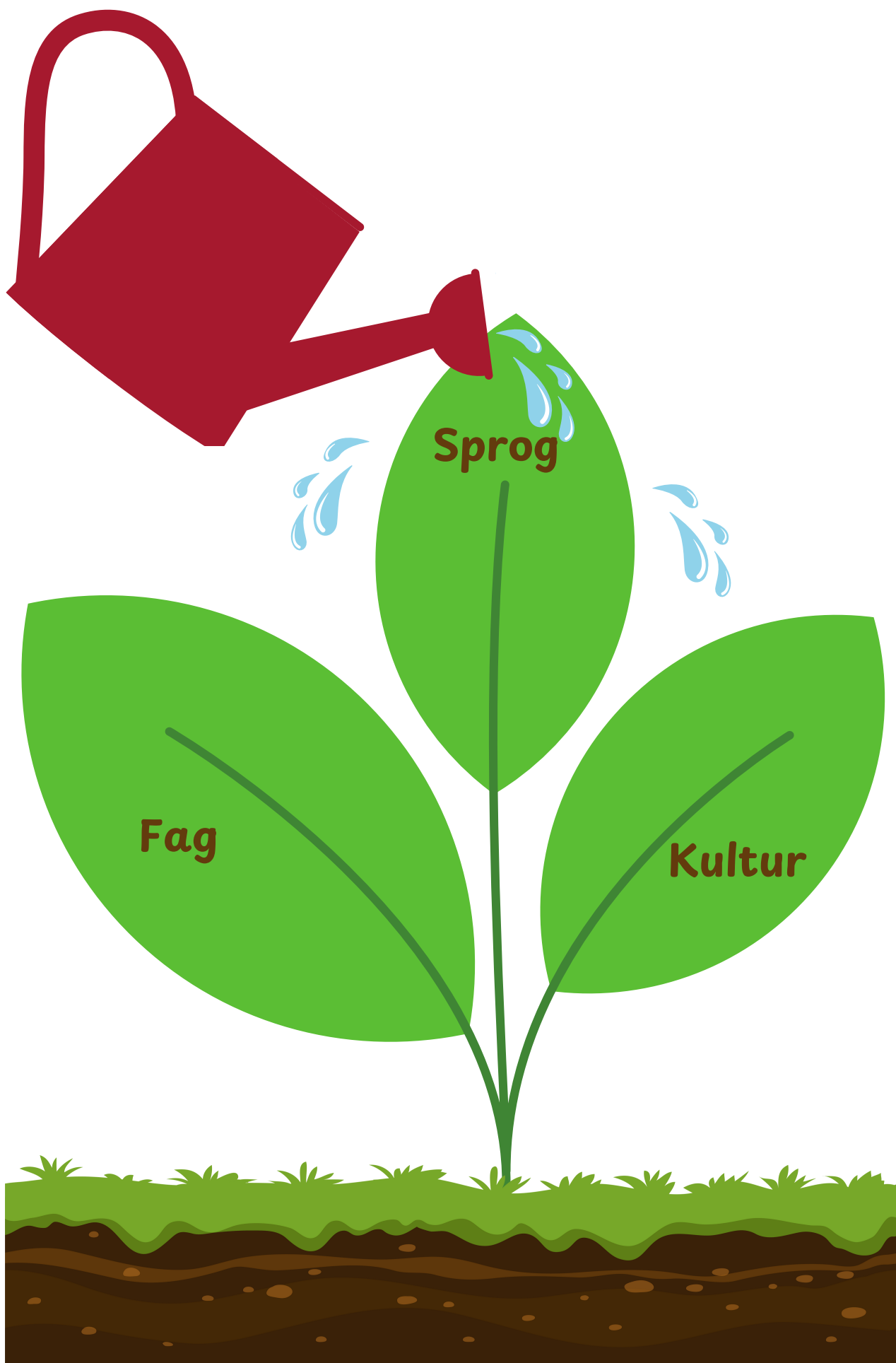
Mange oplæringsvejledere peger på at elever med dansk som andetsprog ikke kun er i gang med en faglig uddannelse, men i lige så høj grad en sproglig og kulturel uddannelse.

Sprogmentorforløbene er derfor både rettet mod elevernes sproglige og kulturelle kompetencer - fx faglige ord og begreber, guidning i forbindelse med morgenpleje og hygiejne, årets traditioner og arbejdspladskultur.

Mange elever er motiverede for at gennemføre uddannelsen, men vi ved også at sproglige og kulturelle barrierer kan føre til frafald.

Ifølge en rapport fra Rambøll ligger frafaldet blandt elever på 20 % for social- og sundhedshjælpere og helt op til 35 % for social- og sundhedsassistenter.

Derfor opfordrer FOA SOSU og VSK til, at man undersøger muligheden for at tilbyde eleverne et sprogmentorforløb i sin kommune.

Erfaringer fra andre kommuner:

Sprogmentorforløb mindsker frafaldet

Flere kommuner har i de seneste år implementeret forskellige sprogstøtteordninger.

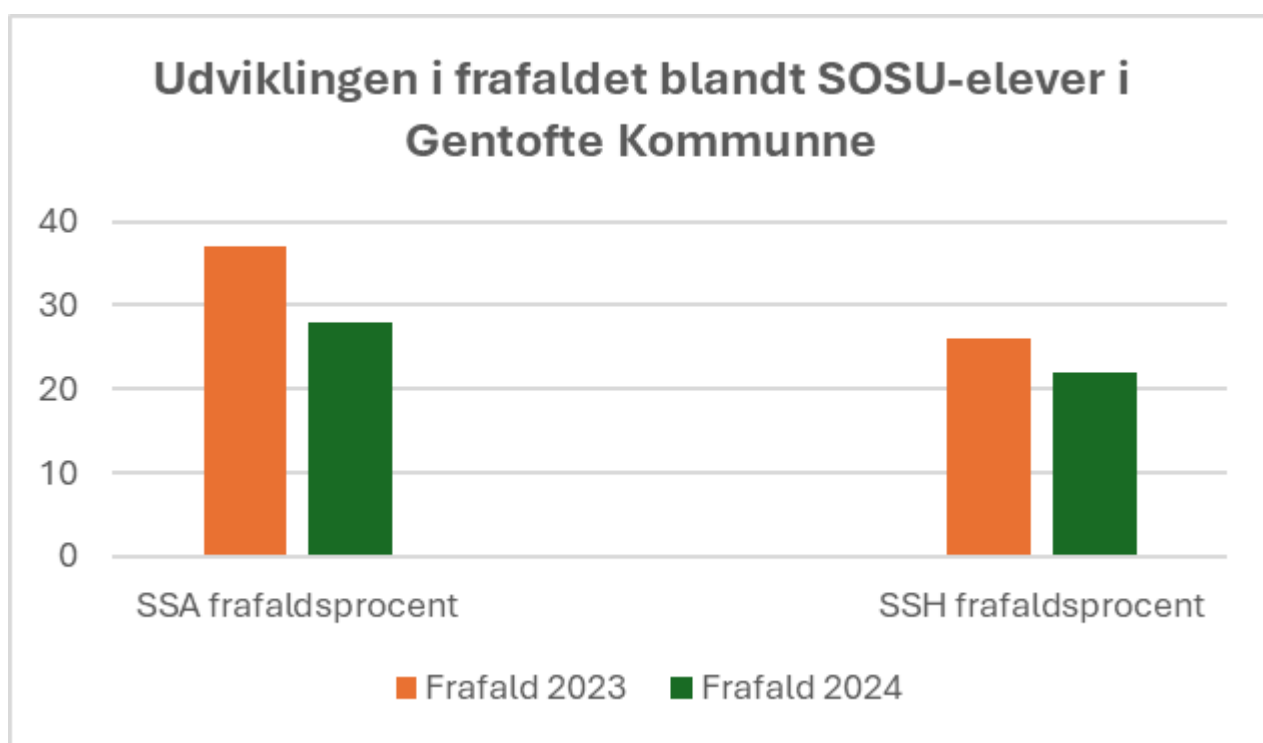
I 2024 startede Gentofte Kommune et sprogmentorforløb på prøvebais sammen med VSK. Evalueringerne af sprogmentorforløbet var overvældende positive, og evalueringsrapporten slår fast, at sprogmentorforløbet mindsker frafaldet og øger elevernes motivation.

Gentofte Kommune har siden besluttet at gøre sprogmentorforløbet til en fast indsats.

Også erfaringer fra andre kommuner tyder på, at sprogmentorordninger virker. I en rapport fra Danmarks Evalueringsinstitut har man undersøgt flere af de igangværende sprogstøtteindsatser.

På den baggrund har man bl.a. konkluderet, at det styrker deltagelsen når sprogundervisningen forgår i den ordinære arbejdstid og at det øger motivationen, når undervisningen kobles direkte op på SOSU-faget

Udvikling i det samlede frafald i SOSU-uddannelserne i Gentofte Kommune

Gentofte Kommune havde 30 social- og sundhedshjælper-/assistent-elever fordelt på fem hold gennem et sprogmentorforløb. Der var ikke været frafald blandt eleverne.

Kigger man på udviklingen i det samlede frafald fra 2023 til 2024 er det mindsket med 9 procentpoint for social- og sundhedsassistenterne og 4 procentpoint for social- og sundhedshjælperne.

Elementerne i et sprogmentorforløb

I sprogmentorforløbet tilknyttes eleven en personlig sprogmentor, der er uddannet sproglærer med erfaring i at undervise SOSU-elever. Selve forløbet består af tre observationer i praksis og en ugentlig gruppeundervisning af 2,5 timers varighed.

I den praksisnære observation følger sprogmentoren eleven i konkrete arbejdssituationer og observerer elevens kommunikation med borgere og kolleger. Herefter giver sprogmentoren konkret feedback, som eleven kan bruge til at udvikle sig.

I den ugentlige gruppeundervisning bliver eleverne en del af et hold på 4-8 SOSU-elever.

Her arbejdes med at skabe et trygt læringsrum, hvor eleverne i fællesskab undersøger og afprøver sproglige og kulturelle aspekter af arbejdet i praksis. Dette kan eksempelvis være gennem cases eller sproglige temaer fra observationerne.

Eksempel på sprogmentorforløb i første oplæringsperiode

Uge 1: Tilbud om sprogmentor

Eleverne bliver tilbudt en sprogmentor, når de begynder deres oplæring.

Uge 2: Opstart

Til den første undervisningsgang har eleven en individuel samtale med fokus på, hvor de gerne vil forbedre sig sprogligt. Desuden aftales datoer for den praksisnære observation.

Uge 3 - 16: Observation og holdundervisning

Eleverne har en ugentlig gruppeundervisning på 2,5 timer. På arbejdspladsen har eleven ca. gange med praksisnær observation og efterfølgende feedback.

Uge 16: Afslutning og evaluering

Til sidste undervisningsgang laver eleverne en personlig evaluering - herunder med status på læringsmål. Eleverne evaluerer desuden selve forløbet.

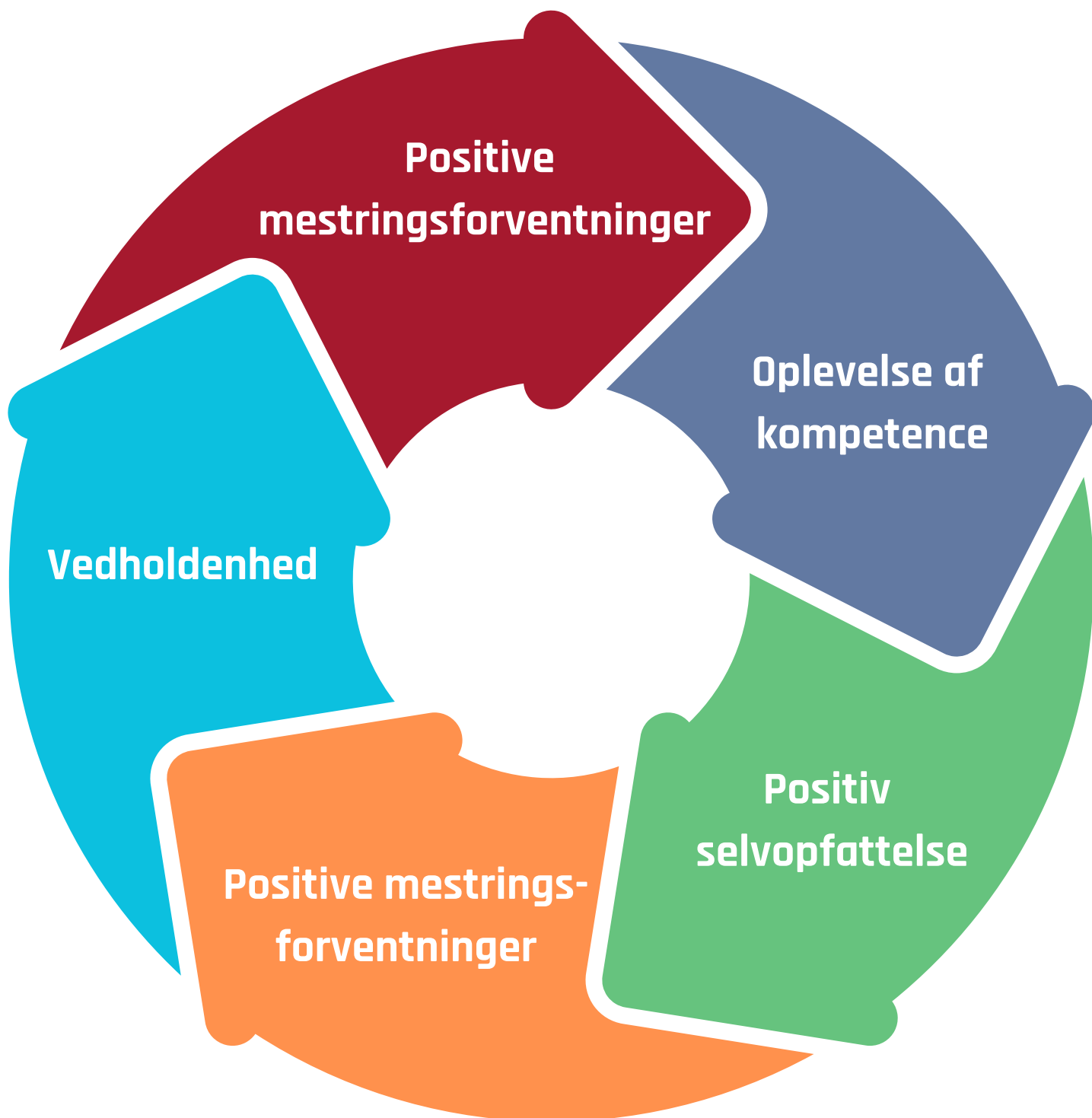
Læringssyn: Styrkelse af elevernes mestringsforventninger

Sprogmentorforløbene bygger på en ressourceorienteret tilgang, hvor vi tager udgangspunkt i elevernes potentialer og erfaringer.

Vi ved, at det kan være ødelæggende for motivationen, hvis man som social- og sundhedselev oplever gentagne nederlag i begyndelsen af et oplæringsforløb. Den første oplæringsperiode har derfor enorm betydning for, om eleverne udvikler negative eller positive erfaringsmønstre.

Med inspiration fra Albert Banduras teori om self-efficacy arbejder VSK bevidst med at styrke SOSU-elevernes positive mestringsforventninger. Teorien beskriver, hvordan en persons tro på egen evne til at udføre en opgave har afgørende betydning for læring, motivation og præstation.

Ved at understøtte elevernes positive mestringsforventninger øges deres faglige sikkerhed og kompetence til at kommunikere i samarbejdet med borgere og kolleger.

Oplæringsperioden er et knudepunkt for sprogudviklingen

Oplæringsperioden rummer et kæmpe potentiale for kulturel og sproglig udvikling.

Der er mange gode erfaringer med forskellige sprogstøtteordninger på SOSU-skolerne. Men i en rapport om styrkede sprogkompetencer fremhæver en række syddanske SOSU-skoler, at oplæringsperioderne ofte er medvirkende til, at eleverne rykker rent sprogligt.

Samtidig peger alle erfaringer på, at effekten af danskundervisning er størst, hvis det er en del af den ordinære arbejdstid - frem for at være et særskilt tilbud efter arbejde.

Erfaringerne fra Gentofte Kommune viser, at eleverne stadig nåede deres mål, og at sprogmentorordningen bidrog positivt til deres samlede faglige udvikling, selvom de brugte 2,5 timer mindre på arbejdspladsen om ugen.

Politisk opbakning til sprogstøtteordninger

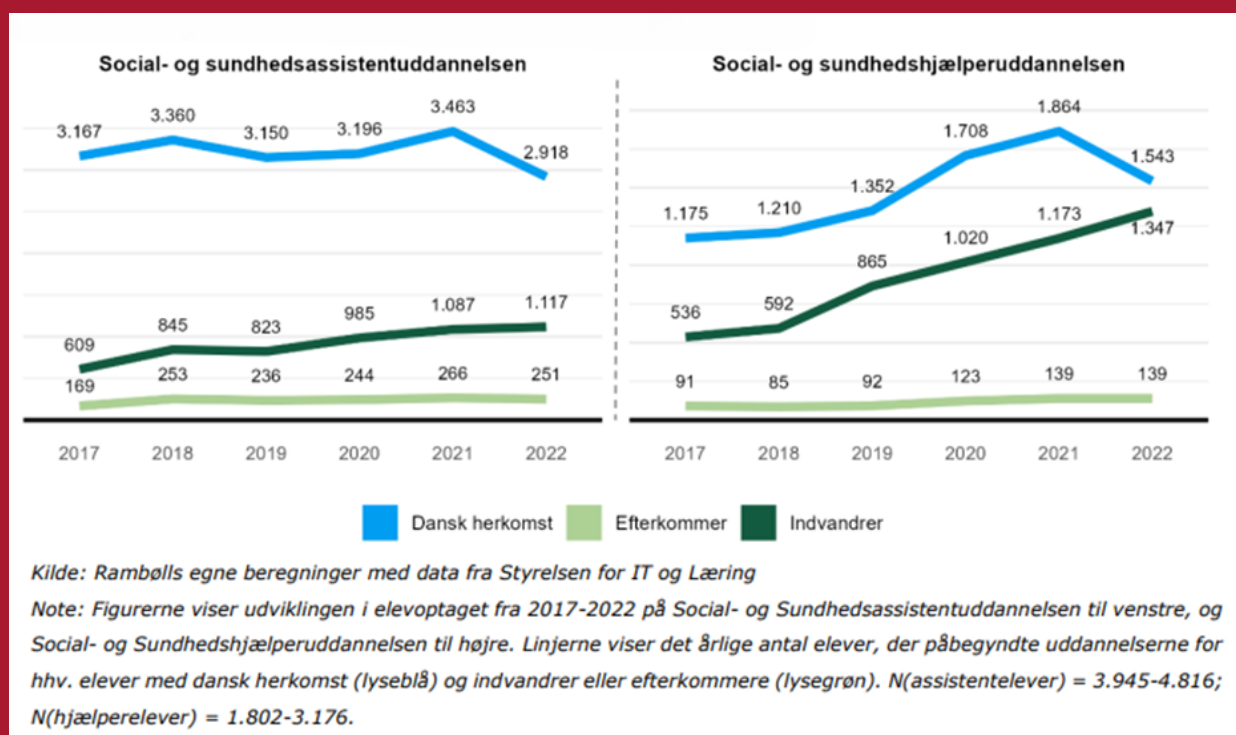
Også på Christiansborg er der fokus på vigtigheden af sprogstøtteordninger. Med god grund.

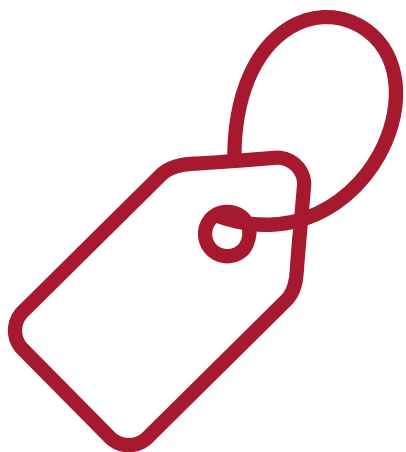
Ser man på udviklingen i SOSU-elevernes baggrund, tyder meget på, at behovet for sprogstøtte bliver endnu større i fremtiden.

Ud af alle velfærdsprofessionerne har SOSU-området den største stigning i antallet af ansatte med ikke-vestlig herkomst.

Ud af det samlede optag på social- og sundhedshjælperuddannelsen i 2022 havde knap halvdelen af eleverne migrantbaggrund.

Udvikling i årligt elevoptag fordelt på herkomst

Priseksempel på sprogmentorforløb

En sprogmentorordning er en investering i fremtiden og en mere bæredygtig kommunal velfærd.

Prisen for et sprogmentorforløb på 16 uger med tre observationsgange og en holdstørrelse på seks elever er 17.500 kroner pr. elev (2025).

Format og pris kan evt. tilpasses den enkelte kommunes behov, eksempelvis ved at justere holdstørrelsen, eller i hvilken oplæringsperiode man har sit sprogmentorforløb.

Yderligere information om sprogmentorforløb:

VSK: Uddannelseschef Anne-Christine Rasmussen,
anram@brondby.dk

FOA SOSU: Uddannelses- og arbejdsmarkedschef Troels
[Neiiendam, trn050@foa.dk](mailto:trn050@foa.dk)

Læs mere

Erfaring

Københavns Kommune:

- Sprogindsats for elever med dansk som andetsprog forbereder sproglige kompetencer og reducerer frafald

Social-og Sundhedsskolen Fyn, SOSU Syd, SOSU Esbjerg, Social og Sundhedsskolen Fredericia, vejle, Horsens og Region Syddanmark:

- Håndbog for afprøvningen af sprogmentorordningen: Styrkede sprogkompetencer
- Styrkede sprogkompetencer

Gentofte Kommune:

- Evaluering af sprogmentor for elever - Pleje og Sundhed som uddannelsesinstitution

Forskning

Rambøll:

- Kortlægning og analyse af virksomme indsatser, der kan øge gennemførelsen og reducere frafaldet på SOSU-uddannelsernes hovedforløb

Vive:

- 9 anbefalinger og en app skal støtte SOSU-elever med migrantbaggrund

Danmarks Evalueringsinstitut:

- Bedre til Dansk på SOSU